

Шахно А. Ю.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами
Криворізького національного університету

Shakhno A. Yu.
PhD (Economics), assoc. prof.,
Department of economics and enterprise organization and management,
SIHE "Kryvyi Rih National University"

ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті акцентовано увагу на тому, що в глобальній економіці головним чинником економічного зростання та забезпечення конкурентних переваг стає людина. Обґрунтовано теоретико-методологічні засади та наукові підходи до формування та розвитку людського капіталу. Проаналізовано особливості людського капіталу як специфічної форми капіталу, а також його елементний склад. Визначено, що в умовах створення «економіки знань» особливого значення набувають освіта й навчання, професіоналізм, високий рівень управління людськими ресурсами, нарощування, відтворення та розвиток людського капіталу. Досліджено основні тенденції та закономірності розвитку людського капіталу в умовах глобалізації. Визначено комплекс заходів щодо покращення ефективності формування та розвитку людського капіталу як ключового фактору побудови конкурентоспроможної національної економіки.

Ключові слова: людський капітал, глобалізація, держава, закономірності розвитку.

Вступ та постановка проблеми. На початку XXI століття відбувається посилення процесів глобалізації, які охоплюють усі сфери суспільного життя. В умовах заострення міжнародної економічної конкуренції держави намагаються укріпити власні позиції та переваги, залучаючи найголовніший стратегічний ресурс розвитку, а саме людський капітал. Інноваційна економіка, в основі якої лежать наукоємні та високотехнологічні виробництва, потребує інтелектуалізації праці. Актуальність цих питань зумовлює підвищений інтерес до творчих здібностей особистості та їх активізації. Зростаюча роль людського капіталу у формуванні «економіки знань» як носія знань, умінь, ідей, інформації, досвіду, інтелектуальних та фізичних можливостей, зумовлює постійний інтерес до проблем формування та розвитку людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження розвитку концепції людського капіталу зробили вчені-класики, зокрема Г. Беккер, К. Маркс, Дж. Міль, В. Петті, Д. Рікардо, А. Сміт, Т. Шульц.

Проблематиці формування людського капіталу та його ефективного розвитку присвятили свої праці такі вітчизняні науковці, як, зокрема, В.П. Антонюк, О.А. Грішнова, Т.В. Давидюк, Г.В. Дугінець, О.В. Захарова, М.О. Змієнко, М.Ю. Коденська, Н.В. Кравченко, О.С. Крамарева, Д.П. Мельничук, М.Л. Осецький, О.П. Подра, О.І. Сахненко, А.М. Стельмашук, С.В. Федоренко, М.І. Хромов, Р.В. Яковенко. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання визначення закономірностей розвитку людського капіталу в умовах посилення глобальної конкуренції.

Метою роботи є дослідження основних тенденцій та закономірностей розвитку людського капіталу в умовах глобалізації; визначення комплексу заходів щодо покращення ефективності формування та розвитку людського капіталу як ключового фактору побудови конкурентоспроможної національної економіки.

Результати дослідження. У глобальній економіці головним чинником економічного зростання та забезпечення конкурентних переваг є людина. Розвиток суспільства в постіндустріальний період характеризується високим рівнем інформатизації та застосуванням інновацій,

що висуває високі вимоги до якості людського капіталу як головного джерела формування національного доходу.

Поняття «людський капітал» увійшло в науку в 60-х роках XX століття. Еволюція поглядів представників різних течій і шкіл на виникнення категорії «людський капітал» показує на різноманітність підходів до проблем розвитку людини та визнання її каталізатором розвитку економіки.

Перші дослідження ролі людини як провідного фактору виробництва у створенні національного багатства були здійснені ще представниками класичної школи політичної економії, зокрема В. Петті, А. Смітом, Д. Рікардо. У своїй теорії К. Маркс акцентував увагу на здатності людини до праці та необхідності інвестицій в неї.

Фундатори неокласичної школи (А. Маршалл та інші науковці) визначали, що головним чинником економічного зростання є отримані знання людини в результаті освіти [1, с. 23].

Основоположниками сучасної теорії «людського капіталу» є американські економісти Г. Беккер і Т. Шульц. У своїх дослідженнях Т. Шульц (1961 рік) стверджував, що людський капітал, як і інші види капіталу, потребує інвестицій, що сприятиме зростанню продуктивності праці [2]. Розвиток теорії людського капіталу закладений Г. Беккером, який для формування людського капіталу запропонував застосовувати витрати на освіту, професійну підготовку, інновації, охорону здоров'я, фізичний та духовний розвиток, комп'ютерну підготовку [3].

Слід зауважити, що досі немає єдиної позиції серед науковців щодо трактування категорії «людський капітал». Але, узагальнюючи наукові підходи зарубіжних та вітчизняних науковців до цієї категорії, можемо визначити, що людський капітал – це капітал знань, умінь, професійних навичок, досвіду, отриманих в результаті інвестицій в освіту, охорону здоров'я, розвиток людини.

Науковий інтерес до формування, ефективного використання, відтворення та розвитку людського капіталу передбачає використання певних методологічних підходів, які обумовлені насамперед багатогранністю та складністю цієї категорії.

До основних підходів дослідження розвитку людського капіталу відносяться діалектичний, синергетичний, системний, системно-структурний підходи.

Діалектичний підхід є загальною методологічною основою наукового дослідження тенденцій людського розвитку. Він базується на таких основних положеннях, як врахування закону перетворення простих кількісних змін на комплексні якісні; розгляд боротьби між старими та новими відносинами у сфері людського розвитку з огляду на властиві явищам внутрішні суперечності; розгляд усіх соціальних та економічних аспектів людського розвитку у взаємозумовленості та взаємозв'язку, динаміці й оновленні [4, с. 5].

До методологічних засобів, які досліджують людський капітал, можна віднести синергетичний підхід, який ґрунтується на теорії самоорганізації та передбачає комплексне врахування форм і зв'язків різного рівня між елементами системи, розвиток яких укріплює її ефективність і цілісність, можливість її багатоваріантного розвитку, а також уможливорює виникнення нової якості. У контексті дослідження з точки зору синергетичного підходу до господарського механізму, крім самоорганізації, належить комплекс форм, методів і важелів всебічного розвитку людини, а саме формування її потреб, системи стимулів, узгодження економічних інтересів різних груп та прошарків на макро- і мікрорівнях.

Системний підхід є одним із визначальних методологічних підходів, що використовують в аналізі економічних процесів та явищ. Глибина та комплексність досліджень визначається необхідністю його застосування до аналізу економічних процесів на мікро- та макрорівнях. Система є комплексом підсистем, компонентів, елементів та їхніх властивостей, взаємодія між якими зумовлює появу якісно нової цілісності. Головними об'єктами досліджень виступають різні складові систем [4, с. 6].

Системно-структурний підхід представляє капітал як комплекс елементів і властивостей, взаємодія між якими формує нову цілісність. Цей підхід допомагає досліджувати людину як біосоціальну істоту, що поєднує соціальні, економічні, культурні, психологічні, біологічні елементи. Методологічна основа системно-структурного підходу представлена у новому підході до об'єкта вивчення. Цей підхід не вирішує питання, але є знаряддям її нового, реальнішого формулювання. Система передбачає певну цілісність роду, внаслідок якої частини пов'язуються між собою. Складні явища дещо більші, ніж сума ізольованих властивостей причинних ланцюгів або окремих компонентів, тому їх варто досліджувати не лише через їхні компоненти, але й з урахуванням зв'язків між ними [4, с. 6–7].

Людський капітал як специфічна форма капіталу має особливості:

- невіддільний від його носія – людської особистості;
- характеризує сукупність знань, навичок, здібностей, запас здоров'я і мотивації (самовідтворювальна і репродуктивна категорія);
- утворюється завдяки інвестиціям;
- виступає базовим інноваційним джерелом і ресурсом модернізації економіки;
- використання завжди контролюється самим індивідом, а саме світоглядом, матеріальною зацікавленістю, відповідальністю, загальним рівнем культури;
- формування потребує відтворення засобів від поточного споживання для отримання доходів у майбутньому подібно накопиченню фізичного капіталу;
- тільки за умови самозростання професійних знань людини разом із можливістю творчої праці перетворюється на капітал [5].

Аналізуючи наукові джерела, визначимо такі структурні елементи людського капіталу:

- професійні знання, вміння, інтелект;
- досвід, що напрацьовується в процесі трудової діяльності;
- можливість особи виконувати покладені на неї функції та обов'язки, розвиватись, розширювати свої здібності та опановувати нові сфери діяльності;
- вроджені здібності, тобто індивідуальні властивості людини, які значною мірою визначаються генетикою;
- особисті риси та психологічні особливості, а саме фізична сила, працездатність, імунітет, темперамент, період активної трудової діяльності;
- здоров'я особистості, що визначається її способом життя, якістю харчування, заняттями спортом;
- мобільність, тобто здатність особи збирати, опрацьовувати, відбирати необхідну інформацію та ефективно її використовувати, також на її рівень впливає матеріальний стан людини;
- мотивація, тобто пошук місця роботи з вищим рівнем доходу, кращим психологічним кліматом, що стимулює індивіда до накопичення та досвіду, спонукання до дії, визначає її організованість, активність [5].

В умовах динамічного розвитку креативної та інформаційної економіки перше місце серед чинників виробництва посідає людський капітал. В другій половині ХХ століття традиційні джерела національної могутності поступилися таким чинникам, як, зокрема, розбудова «економіки знань», розвиток інновації, сфера інформаційних технологій, інтеграція на всіх рівнях. Особливого значення набувають освіта і навчання, професіоналізм, високий рівень управління людськими ресурсами, нарощування, відтворення та розвиток людського капіталу. Саме ці чинники є необхідною умовою зростання конкурентних переваг країни в умовах глобалізації.

Людський капітал в умовах становлення «економіки знань» є одним із ключових чинників економічного зростання. Головним критерієм виміру людського капіталу є інвестування в людину, всі види вкладень в неї, що сприяють зростанню продуктивності праці та її інтелектуального рівня, підвищенню якості людського капіталу [6].

На нашу думку, головними тенденціями та закономірностями розвитку людського капіталу в умовах глобалізації виступають такі.

1) Зміщення акцентів з «людини економічної» на «людину соціальну», «людину творчу». Посилюється соціальна орієнтація світової економіки. В сучасному глобалізованому світі соціальна сфера зростає швидше, ніж економічна. В розвинутих країнах питома вага освіти, науки, культури в загальних витратах зростає випереджаючими темпами. Відбувається трансформація соціальних процесів та соціальної структури суспільства. Глобальна соціалізація стає закономірністю і законом нової ери розвитку. В системі національних інтересів держав якість людської особистості виступає вищою та головною метою розвитку, де пріоритетом виступає творча складова носіїв людського капіталу [7, с. 66–67]. Людина творча створює та впроваджує інновації, а результатом її творчої праці виступає не тільки новий інтелектуальний продукт, але й інтелектуальний розвиток самої особистості.

2) Набуває поширення соціалізація розвитку людини. Актуалізуються процеси соціалізації інвестицій в людину, соціалізації праці, соціалізації розподілу результатів праці. Визначення результативності економічних процесів відбувається із застосуванням показників людського виміру.

3) Формування людського капіталу інноваційної діяльності. З розвитком економіки знань, побудованій на застосуванні інновацій, підвищується роль інноваційної праці. Збільшується попит на конкурентоспроможний людський

капітал, здатний до креативного мислення та генерації нових знань.

4) Зростання ролі освіти й науки як головного фактору розвитку та зміцнення конкурентних позицій держав. В сучасних умовах формується глобальна інфраструктура науки та безперервної освіти протягом усього життя, яка ставить такі задачі:

– актуалізація та гармонізація процесів глобалізації та світового освітнього простору з процесами, які беруть участь у функціонуванні національних освітніх систем;

– створення нового науково-освітнього простору та забезпечення функціонування нових мережних навчальних співтовариств;

– побудова моделей стратегічного прогнозування, програмування та планування на довгострокову перспективу розвитку інфраструктури науки та навчання протягом життя.

5) Гомонізація освіти, тобто прагнення до єдиних стандартів, параметрів, вимог і норм. В глобалізованому світі формуються єдині підходи до якості освіти.

6) Підвищення впливу інформаційних технологій на формування та розвиток людського капіталу. Сучасні глобалізаційні процеси висувають нові вимоги:

– формування нової інформаційної компетентності та інформаційної культури, основою якої є знання та інформація;

– підготовка суспільства до життя в новому інформаційно-комунікаційному просторі [8].

7) Інтеграція держав до глобалізованого світу та підвищення конкурентних переваг національних економік потребує поступового зростання продуктивності суспільної праці та продуктивної зайнятості людського капіталу.

8) В умовах глобальних викликів і загроз відбувається формування моделі нового трудового життя (нової моделі зайнятості на ринку праці), яка характеризується трансформацією та створенням віртуального ринку праці (створення нових професій і робочих місць, які потребують інтелектуальної праці; поширення неформальної зайнятості, гнучких форм неповної зайнятості). У глобальному ринку праці сформувався новий сегмент, а саме інтернаціональний ринок праці, який характеризується масштабним переміщенням людського капіталу з країни в країну. Значне місце посідає сегмент висококваліфікованих спеціалістів як особливий інтелектуальний ресурс розвитку держав. Підвищується в цьому процесі роль транснаціональних корпорацій (ТНК).

9) Нові глобальні трансформації активізують міграційні процеси, а також відбувається їх інтенсифікація. Зростають масштаби відтоку інтелектуального капіталу.

Стратегічними пріоритетами України є інтеграція у світовий економічний простір та розбудова нової моделі інноваційної економіки. Головними умовами реалізації цих стратегічних завдань є ефективне формування та використання людського капіталу. Виникає необхідність

формування таких якісних рис працівників, які формують сучасні продуктивні здібності та перетворюють їх на головну продуктивну силу постіндустріальної економіки, що заснована на «економіці знань» [9].

За Індексом глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) Україна у 2017–2018 роках посіла 81 місце серед 137 країн світу (дані Всесвітнього економічного форуму), покращивши свої позиції порівняно з попереднім роком на чотири пункти (табл. 1) [10; 11].

На жаль, Україна значно поступається за рівнем розвитку людського капіталу розвиненим країнам (табл. 2).

Таблиця 2

Рейтинг деяких країн за Індексом людського розвитку станом на 2015 рік (доповідь 2016 року)

Місце в рейтингу	Країна	ЛПР за 2015 рік (доповідь 2016 року)
1	Норвегія	0,949
2	Австралія	0,939
2	Швейцарія	0,939
4	Німеччина	0,926
5	Данія	0,925
5	Сінгапур	0,925
7	Нідерланди	0,924
10	США	0,920
36	Польща	0,855
49	Росія	0,804
52	Білорусь	0,796
84	Вірменія	0,743
84	Україна	0,743
86	Йорданія	0,741
105	Мальдіви	0,701
105	Узбекистан	0,701
188	Центральноафриканська Республіка	0,352

Джерело: складено автором за даними джерела [10]

Значення Індeksu людського розвитку України по роках представлено на рис. 1.

Основні показники розвитку людського капіталу представлені в табл. 3.

Дані табл. 3 свідчать, що за аналізований період суттєво відбулося зниження рівня життя населення – на 28,8%, що є негативною тенденцією і потребує ефективних заходів з боку держави.

Реалізація стратегічного курсу на досягнення в Україні європейських стандартів життя вимагає радикального підвищення якості людського капіталу. Лише в разі вжиття дієвих заходів у цьому напрямі видасться можливим органічне поєднання завдань стимулювання соціально-економічного зростання та послідовного ефективного гуманітарного розвитку.

Таблиця 1

Індекс глобальної конкурентоспроможності деяких країн світу за 2012–2018 роки

Позиція країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності	Роки					
	2012–2013 (зі 144 країн)	2013–2014 (зі 148 країн)	2014–2015 (зі 144 країн)	2015–2016 (зі 140 країн)	2016–2017 (зі 138 країн)	2017–2018 (зі 137 країн)
Україна	73	84	76	79	85	81
Грузія	77	72	69	66	59	67
Росія	67	64	53	45	43	38
Туреччина	43	44	45	51	55	53
Польща	41	42	43	41	36	39

Джерело: складено автором на основі джерела [10]

Показники розвитку людського капіталу України за 2007–2016 роки

Роки	Середня очікувана тривалість життя в Україні при народженні, років	Середня тривалість навчання українців, років	ВВП на душу населення, дол.*	Приріст ВВП на душу населення	
				абсолютний, +/-дол.	відносний, %
2007	68,25	14,9	3 068,6	765,6	33,2
2008	68,27	14,9	3 891,0	822,4	26,8
2009	69,29	14,9	2 545,5	-1 345,6	-34,6
2010	70,44	14,9	2 974,0	428,5	16,8
2011	71,02	15,1	3 570,8	596,8	20,1
2012	71,15	15,2	3 856,8	286,1	8
2013	71,37	15,2	4 030,3	173,5	4,5
2014	71,37	15,3	3 014,6	-1 015,7	-25,2
2015	71,38	15,3	2 115,4	-899,2	-29,8
2016	71,68	15,3	2 186,1	70,65	3,3
2016/2007, +/-	3,43	0,4	-882	x	x
2016/2007, %	x	x	-28,8	x	x

* розрахунки за даними Мінфіну [13]

Джерело: складено автором за даними джерел [12–14]

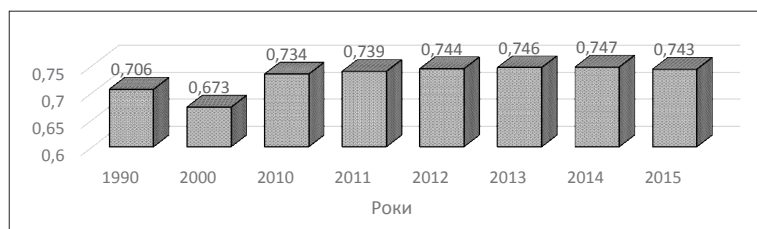

Рис. 1. Індекс людського розвитку України за 1990–2015 роки

Джерело: розроблено автором на основі джерела [12]

Висновки. Таким чином, глобалізація економічних та соціальних процесів у світі висуває нові вимоги до працівника, такі як високий рівень освіти, професіоналізм, творчий підхід до праці, вміння застосування інновацій, висока мобільність, комунікабельність. Людський капітал, втілений у досягненнях науки, освіти, професійного досвіду, виступає важливим фактором інноваційного та соціального розвитку країни та збільшує економічні ефекти завдяки реалізації інтелектуальної складової. Визначення й дослідження основних закономірностей розвитку людського капіталу потребує вжиття певних заходів, які сприятимуть підвищенню рівня формування, використання й відтворення людського капіталу:

– розробка та створення нових державних програм щодо ефективного формування та розвитку людського

капіталу в умовах глобалізації, розширення спектру соціальних інвестицій;

– удосконалення чинного законодавства у сфері людського розвитку та підвищення якості життя;

– удосконалення та реалізація сучасної моделі «освіта протягом життя» та підтримка з боку держави розвитку підсистем цієї моделі (онлайн-освіта, неформальна освіта, змішані форми навчання);

– впровадження в Україні нової моделі формування компетенцій сучасного фахівця та підтримка професійної освіти;

– застосування та адаптація світових стандартів якості освіти та професійного навчання, її оцінювання з урахуванням національних особливостей;

– створення сприятливих умов для розвитку ринку праці, підприємництва.

Вжиття запропонованих заходів є можливим лише за умови чітко визначених стратегічних цілей та пріоритетів держави, що створює умови для підвищення якості людського капіталу як головного фактору розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки в сучасному глобалізованому світі. Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі є дослідження та систематизація пріоритетних чинників впливу на розвиток людського капіталу в умовах глобалізації.

Список використаних джерел:

- Кривенко Л.В., Овчаренко С.В. Концептуальні засади розвитку людського капіталу в умовах підвищення конкурентоспроможності країни. Економічний часопис – XXI. 2014. № 1–2 (1) С. 23–26. URL: http://soskin.info/userfiles/file/2014/1-2_2014/1/Kryvenko_Ovcharenko.pdf.
- Schultz Th.W. Investment in Human Capital. The American Economic Review. 1961. Vol. 51. № 1. P. 1–17.
- Becker I.G. Investment in Human Capital. The Journal of Political Economy. 1962. P. 14–27.
- Ларіна Я.В., Брацлавська О.І. Розвиток людського капіталу в умовах глобалізації: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 248 с.
- Артеменко Л.Ю. Людський капітал: наукові підходи та стан формування в Україні. Галицький економічний вісник. 2016. Т. 50. № 1. С. 22–31. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/18611/2/GEV_2016v50n1_Artemenko_L-Human_capital_scientific_22-31.pdf.
- Сіденко С.В. Креативний капітал як чинник розвитку нової економіки. Стратегія розвитку України. 2016. № 1. URL: [file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%B0/Downloads/sru_2016_1_4%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%B0/Downloads/sru_2016_1_4%20(1).pdf).
- Білорус О.Г., Лук'янченко Д.Г. та ін. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / за ред. О.Г. Білорус. Київ: КНЕУ, 2001. 733 с.
- Манак А.Ф. Технологічні аспекти інноваційного цілеспрямованого розвитку телекомунікаційного науково-освітнього простору. URL: www.irtc.org.ua/dep105/publ/man13/man13.doc.
- Кузьмін О.Є., Шахно А.Ю. Оцінка рівня розвитку людського капіталу України в умовах глобалізації. Економіка та держава. 2018. № 4. С. 7–11.

10. Позиція України в рейтингу країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності, 2017–2018 роки // Економічний дискусійний клуб. URL: <http://edclub.com.ua/analytika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>.
11. Кузьмін О.С., Шахно А.Ю. Державне регулювання міграційних процесів людського капіталу в умовах глобалізації. Бізнес-Інформ. 2018. № 5.
12. Програма розвитку ООН: доповідь про людський розвиток. 2016. URL: <http://hdr.undp.org/en/2016-report>.
13. Валовий внутрішній продукт // Фінансовий портал Мінфіну. URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp>.
14. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ЗАКОНОМЕРНОСТИ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Аннотация. В статье акцентировано внимание на том, что в глобальной экономике главным фактором экономического роста и обеспечения конкурентных преимуществ становится человек. Обоснованы теоретико-методологические основы и научные подходы к формированию и развитию человеческого капитала. Проанализированы особенности человеческого капитала как специфической формы капитала, а также его элементный состав. Определено, что в условиях создания «экономики знаний» особое значение приобретают образование и обучение, профессионализм, высокий уровень управления человеческими ресурсами, наращивание, воспроизводство и развитие человеческого капитала. Исследованы основные тенденции и закономерности развития человеческого капитала в условиях глобализации. Определен комплекс мер по улучшению эффективности формирования и развития человеческого капитала как ключевого фактора построения конкурентоспособной национальной экономики.

Ключевые слова: человеческий капитал, глобализация, государство, закономерности развития.

REGULARITIES OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT UNDER GLOBALIZATION

Summary. The article focuses on the fact that the global economy considers an individual to be the main factor of the economic growth and competitiveness promotion. The article substantiates theoretical and methodological principles and scientific approaches to human capital formation and development and analyses characteristics of human capital as a specific form of capital and its elemental composition. The article determines that education, professional competence, a high level of human resources management; increase, reproduction and development of human capital are gaining greater importance in creating the “knowledge economy”. The article studies main trends and regularities of human capital development under globalization. The article determines a set of measures to enhance efficiency of forming and developing human capital as a key factor of building a competitive national economy.

Key words: human capital, globalization, state, development regularities.

УДК 338.512:339.138

Шевченко А. В.

*кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри маркетингу
Національного авіаційного університету*

Путінцева А. А.

*студентка
Національного авіаційного університету*

Shevchenko A. V.

*PhD, Associate Professor,
Associate Professor of Marketing Department
National Aviation University*

Putintseva A. A.

*Student,
National Aviation University*

ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ

Анотація. У статті визначено поняття інформаційного середовища, його основні складові та умови його використання в міжнародній маркетинговій діяльності компанії. Визначено, що інформаційне забезпечення дає змогу оптимізувати побудову маркетингових програм та ухвалення управлінських рішень, реалізувати стратегію активного впливу на формування ринкового попиту і стимулювання збуту, конструювати ринок, а також здійснювати інформаційну атаку на певні ринкові сегменти. Обґрунтовано необхідність створення повноцінної маркетингової інформаційної системи компанії, що є однією з важливих умов забезпечення ефективної реалізації її міжнародної маркетингової діяльності. Описано основні види інформаційних мереж світового характеру, що використовуються в процесі організації міжнародної маркетингової діяльності компанії.

Ключові слова: маркетингова діяльність, міжнародний маркетинг, інформаційне середовище, Інтернет, маркетингова інформаційна система.